

CRNOGORSKI SEPARATISTI SE ZAVARAVAJU

Author: [IWPR Balkans](#)

Crna Gora ce izgubiti ukoliko odluci da nastavi putem nezavisnosti

Kao drzavljanin Crne Gore koji zivi i radi u Srbiji, priznajem da sam srecan sto nemam pravo glasa na ovim izborima i sto necu biti pitan ko mi se tamo vise dopada. Ne volim separatiste koji su krenuli u krajnje opasnu drzavnu avanturu, niti mi se dopadaju bivsi Milosevicevi saveznici koji podrzavaju savez sa Srbijom.

Kad bi mi neko uvalio crnogorski glasacki listic verovatno bih sa njim postupio kao one babe na Floridi - nikakva tehnika ne bi mogla da otkrije za koga sam se opredelio.

Iako nisam simpatizer nijedne frakcije, ne svidja mi se ideja nezavisne Crne Gore.

Ne verujem da ce Crna Gora biti bezbedna, jednom kada ostane sama. Ne zato sto mislim da joj sada neko neposredno preti, vec zato sto ona nije kao Luxemburg u srcu razvijene i mirne Evrope, vec na Balkanu sa vrlo nestabilnim susedima, razlicitih aspiracija.

Ona ima svoje manjine, koje, same po sebi, ne moraju da budu uzrok nestabilnosti. Jedna od tih je albanska, koncentrisana je cisto etnicki u jednom delu Crne Gore. Ko moze da garantuje lojalnost te manjine u buducnosti, kad je ceo region, pa sad vidimo i Makedonija, prilicno uzdrman idejom o Velikoj Albaniji.

Ako to sada nije problem, sme li sadasnje rukovodstvo da taj problem potpuno skine sa agende, ako se odlucuje da pravi samostalnu drzavu?

Tu su i ekonomski razlozi. Ne mislim da bi Srbija sakom i kapom pomagala Crnu Goru, ali verujem da je ekonomski prosperitet izvesniji. Crnogorsko rukovodstvo nerealno procenjuje ekonomsku perspektivu. Dok je Milosevic bio na vlasti, Zapad mu je pruzaio neverovatnu ekonomsku podrsku, drzava je apsolutno zavisna od strane pomoci. Tako je punjen budzet.

Glavni izvozni proizvod Crne Gore bio je Milo Djukanovic i njegova politika protiv Milosevica.

Djukanovicev oprezni separatizam bio je, naime, prilicno opravdan i lako objasnjiv dok je Milosevic bio na slobodi i vlasti. Sada su razlozi za otcepljenje minorni, jer Crna Gora moze da se dogovori sa Srbijom o razlicitim aranzmanima.

Bez jasne pretnje iz Beograda ta politika postaje besmislena, bezrazlazna, rizicna i sumnjiva, pa se zato u Podgorici pazljivo osluskuju, skupljaju i pomalo naduvavaju svi signali iz Beograda koji bi se mogli protumaciti kao hegemonija i avet Velike Srbije.

U ekstremnom vidu ta zelja za raskidom sa Srbijom dobija u Crnoj Gori izraz koji se po grotesknosti, po kolicini mrznje i gluposti, moze meriti s onim sto smo u Srbiji, ili Hrvatskoj, o poreklima tih nacija, vidjali, slusali i citali pre nekoliko godina. Ponekad to plasiraju crnogorski mediji, ponekad uski intelektualni krugovi.

Na primer, ima nesto sto se zove "Crnogorski knjizevni list", koji upravo otkriva nove korene crnogorskog indentiteta. Lansirana je ideja Duklje, provincije iz rimskog doba, a Crnogorci, navodno, vode poreklo iz tih vremena. Sto dalje od srpskih korena!

Ali, ideja otcepljenja u Crnoj Gori nije bila dovoljno jaka ni u najgorim periodima Miloseviceve vladavine; Milosevicu naklonjena crnogorska opozicija odrazavala se bez teskoca i tesno gubila izbore upravo zahvaljujuci otporu separatizmu.

U Srbiji je Milosevic posle poraza odmah izgubio svu podrsku, a bratska stranka Momira Bulatovica u Crnoj Gori se dobro drzala sve do danas, sa i bez Milosevica.

Djukanovic se zato nikad nije usudio da izađe s otvorenom namerom odvajanja. Ni za ove izbore nije usao u koaliciju s crnogorskim liberalima koji su sasvim nedvosmisleni oko toga. Radije se drzao price o savezu suverenih drzava u buducnosti.

Da li ce onda ici do kraja, ili ce zastati na vratima i odatle pitati Srbiju sta je njena poslednja ponuda? Ne znam odgovor, ali cini mi se za Crnu Goru vise nema dobre politike i sasvim povoljnog ishoda ni u kojoj varijanti.

Djukanoviceva eksploatacija ideje o nezavisnosti do te mere je unela podele u stanovnistvo, da je tesko sagledati kako Crna Gora moze da ima svetlu buducnost, ma kakvi bili rezultati sadasnjih izbora, ili buduceg referenduma.

Do te mere su produbljene razlike, da ce svaka odluka na unutrasnjem planu biti podrzana od jedne polovine stanovnistva, dok ce joj druga sa pet ili deset odsto odstupanja biti suprotstavljena.

Ali, vise ne moze biti neke sreće ni ako bi Crna Gora ostala u bilo kakvoj federaciji ili konfederaciji sa Srbijom. Podele su takve da bi independisticka struja svaki problem objasnjavala time sto se ostalo sa Srbijom.

Odnosi sa Srbijom vec su pokvareni, pokvarni su i unutrasnji odnosi u Crnoj Gori, kvarice se i odnosi s manjinama, a nisu bitno napredovali odnosi s drugim susedima, niti su dobijene neke jake garancije kakve vece sile. Tako mala zemlja mogla bi biti prijatno mesto za zivot ako je zasticena, bogata i iznutra smirena, a kad nema nicega od toga onda bolje bezi sto dalje.

Bice da zbog toga ovi sudbonosni izbori izgledaju tako neprijatno, verujem ne samo meni.

Proci ce, naravno, jos malo vremena dok svakome ne postane jasno da se Crna Gora nije brzo i nepovratno ukljucila u evropsko drustvo bogatih i srecnih, kao sto se nije mogla ukljuciti ni medju najprosvecenije zemlje. To ne znaci da takvi pokusaji ne zaslujuju postovanje i divljenje, ali nevolja je sto neuspesi prete razocarenjima i medjusobnim optuzbama, a ovog puta Beograd ce sigurno biti dezurni krivac.

Stojan Cerovic je politicki analiticar beogradskog nedeljnika "Vreme".

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/crnogorski-separatisti-se-zavaravaju>